

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobce: nezl. L. A. B.,** zastoupen matkou: Z. S. B., jako zákonnou zástupkyní, právně zastoupen JUDr. Zdeňkou Jedličkovou, advokátkou, se sídlem Štefánikova 8, Brno, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. 4. 2004, č. j. 55 Az 728/2003 - 23,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. 4. 2004, č. j. 55 Az 728/2003 - 23, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 20. 6. 2003, č. j. OAM - 1016/VL - 01 - ZA07 - 2003, neudělil žalobci (dále jen „stěžovatel“) azyl z důvodu, že nesplnil podmínky stanovené v § 12, § 13 odst. 1 a 2, § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně rozhodl, že na stěžovatele se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 uvedeného zákona. V odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že stěžovatel se narodil v době, kdy jeho matka byla žadatelkou o udělení azylu, a proto jeho jménem požádala o azyl za účelem sloučení rodiny. Stěžovatelova zákonná zástupkyně se domnívala, že by mohl mít ve své vlasti potíže kvůli své romské národnosti. Žalovaný po zohlednění shromážděných informací o zemi původu a výpovědi zákonné zástupkyně stěžovatele v jeho případě neshledal naplnění podmínek výše uvedených ustanovení zákona o azylu.

Proti rozhodnutí podal stěžovatel prostřednictvím své zákonné zástupkyně žalobu ke Krajskému soudu v Brně, v níž napadal jeho nezákonnost a vady řízení jemu předcházejícího. Konkrétně namítal porušení jednotlivých ustanovení správního řádu určujících povinnosti správního orgánu v průběhu správního řízení a dále porušení § 12 a § 91 zákona o azylu. Tato domnělá porušení však nijak blíže nespecifikoval a pouze odkázal na obsah správního spisu.

Usnesením ze dne 12. 8. 2003, č. j. 55 Az 728/2003 - 9, vyzval soud stěžovatele, aby ve lhůtě 15 dnů upřesnil své podání, označil žalobní body a navrhl důkazy pro svá tvrzení. Stěžovatel svou žalobu doplnil podáním ze dne 4. 9. 2003, které s odkazem na zásadu rovnosti účastníků učinil částečně ve svém mateřském jazyce, tj. rumunštině. Následně byl stěžovatel soudem vyzván, aby údaje, obsažené v doplnění žaloby sepsané v mateřském jazyce, byly úředně přeloženy do jazyka českého s tím, že veškeré písemnosti určené soudu musí být v jazyce českém.

Na uvedenou výzvu reagovala zákonná zástupkyně stěžovatele vyjádřením ze dne 13. 9. 2003, ve kterém poukazovala na čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod ČR a ustanovení § 36 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v souvislosti s ustanovením § 18 občanského soudního řádu. Požadavek krajského soudu považovala za neoprávněný, v rozporu s principem v rovnosti stran a také v rozporu s výše uvedenými ustanoveními. Namítala porušení zásady rovnosti účastníků řízení zakotvenou v čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a poukazovala na její spojení s ustanovením občanského soudního řádu a soudního řádu správního. Uvedla, že si dovoluje trvat na formě podání ze dne 4. 9. 2003, jímž byly Krajskému soudu v Brně doručeny doplňující údaje k žalobě ze dne 27. 6. 2003.

Krajský soud v Brně odmítl žalobu usnesením označeným v záhlaví tohoto rozsudku a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že stěžovatelovo podání i přes výzvu soudu neobsahuje všechny náležitosti pro to, aby se soud mohl případem zabývat meritorně. K doplnění žaloby učiněném v jazyce rumunském soud nepřihlédl s odůvodněním, že úředním jazykem je jazyk český. Pokud stěžovatel učinil dvojjazyčné podání, doložil tím, že je schopen jednat v jazyce českém. Jeho podání proto muselo být podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítnuto.

Proti usnesení Krajského soudu v Brně podal stěžovatel kasační stížnost, a to z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Dále uvedl, že byl postupem soudu diskriminován, protože nebylo v jeho silách zajistit překlad podání učiněného v jazyce rumunském do jazyka českého. Postupem soudu mu nebylo zajištěno rovné postavení účastníka řízení ve smyslu čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Proto stěžovatel navrhl zrušení napadeného usnesení Krajského soudu v Brně a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá její oprávněnost, neboť podle jeho názoru jak jeho rozhodnutí, tak i usnesení Krajského soudu v Brně byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal zejména na vlastní výpovědi a podání stěžovatele v průběhu správního řízení. Z těchto důvodů žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou,

neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Z obsahu podání je zřejmé, že stěžovatel namítá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., a tedy kasační stížnost je přípustná.

Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost je podána včas a že je přípustná, přezkoumal napadené usnesení včetně řízení, které mu předcházelo a dospěl k závěru, že:

Kasační stížnost je důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

V posuzované věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že se zřetelem k obsahu a důvodům v kasační stížnosti uplatněným bylo třeba se zaměřit na přezkoumání zákonnosti postupu krajského soudu a jeho rozhodnutí, jímž byl opravný prostředek odmítnut podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle uvedeného ustanovení soud odmítne usnesením návrh, jestliže nejsou splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn a nelze proto v řízení pokračovat. V důsledku přísné dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutí správního orgánu musí podle současné platné právní úpravy žaloba obsahovat podle § 71 odst. 1 kromě obecných náležitostí podání a) označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci, b) označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy, c) označení výroku rozhodnutí, které žalobce napadá, d) žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, e) jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést, f) návrh výroku rozsudku.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že s. ř. s. neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem ve své mateřštině. Se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. (podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení prvé a třetí části občanského soudního řádu) bylo třeba postupovat podle ustanovení § 18 o. s. ř. Podle ustanovení § 18 odst. 1 o. s. ř. účastníci mají v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř. účastníku, jehož mateřštinou je jiný, než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Z tohoto ustanovení tedy vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil tlumočníka, nestačí pouze zjištění, že jde o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí být splněna i další podmínka, tedy to, že musí vyjít taková potřeba v řízení najevo.

V posuzované věci má Nejvyšší správní soud za to, že potřeba ustanovit stěžovateli (přesněji jeho zákonné zástupkyni) tlumočníka v řízení před Krajským soudem v Brně najevo vyšla, a to přinejmenším se zřetelem k obsahu podání ze dne 4. 9. 2003, jehož část byla sepsána v jazyce rumunském, ale zcela jednoznačně pak na základě podání ze dne 13. 9. 2003, z něhož nelze jinak než dovodit, že stěžovatel o ustanovení tlumočníka požádal. Jestliže krajský soud zastával názor, že podání (žaloba) stěžovatele včetně jejího doplnění neobsahuje náležitosti uvedené v § 71 odst. 1 s. ř. s., tím spíše pro něj musela vyvstat nutnost přeložit rumunsky psaný text, a to za účelem posouzení, zda žaloba včetně jejího doplnění je způsobilá k projednání či nikoliv.

Zásada rovnosti účastníků řízení formulovaná v ustanovení § 18 o. s. ř. je projevem ústavního principu rovnosti účastníků vyjádřeného v čl. 96 odst. 1 Ústavy a v čl. 37 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Při posuzování postupu Krajského soudu v Brně při realizaci tohoto práva uvedeného v ustanovení § 18 o. s. ř., dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že krajský soud pochybil, pokud v dané věci neustanovil stěžovateli tlumočníka. Vychází totiž z toho, že jestliže stěžovatel část podání, jímž doplňoval žalobu, sepsal v jazyce rumunském a na výzvu soudu o přeložení této části podání do českého jazyka, reagoval sdělením, v němž poukazoval na nutnost přibrání tlumočníka za účelem realizace zásady rovnosti účastníků řízení před soudem, jde o situaci, v níž vyšla v řízení před krajským soudem najevo potřeba ustanovit tlumočníka účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk. Na uvedených závěrech nemůže ničeho měnit ani ta skutečnost, že část podání byla sepsána v českém jazyce, neboť tato skutečnost sama o sobě nemůže ovlivnit závěr o splnění podmínek ustanovení § 18 odst. 2 o. s. ř., tedy závěr o tom, že v řízení vyšla najevo potřeba ustanovit tlumočníka.

Nejvyšší správní soud dospěl v posuzované věci k závěru, že krajský soud tím, že ve věci neustanovil tlumočníka, ačkoliv tato potřeba vyšla v řízení najevo, nepostupoval v souladu s ustanovením § 18 o. s. ř., což ve svých důsledcích znamenalo, že při svém postupu nerespektoval zásadu rovnosti účastníků řízení v tomto ustanovení zakotvenou. Tím, že krajský soud nemohl posoudit tu část doplnění žaloby sepsanou v rumunském jazyce, nebyly vytvořeny předpoklady pro posouzení toho, zda žaloba stěžovatele včetně jejího doplnění ze dne 4. 9. 2003 obsahovala náležitosti podle § 71 odst. 1 s. ř. s. (k tomu srov. rozsudek publikovaný pod č. 342/2004 Sb. NSS).

Z výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto v souladu s § 110 odst. 2 s. ř. s., podle kterého zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém řízení i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 19. ledna 2006

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu